

L.P.	ZAGADNIENIE	PYTANIE	ODPOWIEDŹ
1.	Wkład własny	Czy jeśli Gmina Wrocław otrzymałaby darowiznę od podmiotu zewnętrznego na rzecz działań dotyczących edukacji ekologicznej to czy ta darowizna może być wkładem własnym Gminy w planowanym naborze z FEDS 2021-2027, Działanie 8.1 Dostęp do edukacji, typ 8.1 E Działania z zakresu edukacji ekologicznej?	Tak, darowizna może być wkładem własnym. Zgodnie z zapisami Regulaminu naboru, to Państwo określają formę wniesienia wkładu własnego (pieniężny lub niepieniężny). Źródłem finansowania wkładu własnego mogą być zarówno środki publiczne, jak i prywatne. O zakwalifikowaniu wkładu własnego do środków publicznych lub prywatnych decyduje źródło pochodzenia środków. Wkład własny może być wniesiony także przez Partnera projektu lub przez uczestników projektu. Wkład własny wnoszony w ramach kosztów pośrednich uznajemy za wkład pieniężny. Rekomendujemy Państwu zapoznanie się z zasadami wnoszenia wkładu własnego do projektów opisanymi w „Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027”.
2.	Wnioskodawca/ Beneficjent/ Partner	Czy Sieć Badawcza Łukasiewicz – PORT Polski Ośrodek Rozwoju Technologii może ubiegać się o dofinansowanie w ramach działania FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna jako „jednostka naukowa”?	W naborze nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24 przez jednostkę naukową rozumiemy podmiot (jak np. uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, fizyczny lub wirtualny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych lub badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy. W przypadku, gdy są Państwo podmiotem wskazanym w powyższej definicji, to wpisują się w listę Wnioskodawców/Beneficjentów lub Partnerów mogących brać udział w naborze.

3.	Wnioskodawca/ Beneficjent/ Partner	Czy projekt w ramach działania FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna musi być realizowany w obowiązkowym partnerstwie? Ponadto – czy partnerstwo może być nawiązane z własną organizacją pozarządową?	<p>W dokumentacji naborowej nie ma zapisu, który zobowiązywałby Wnioskodawców do zawierania partnerstw. Natomiast zgodnie z kryterium premiującym nr 1 pn. „Kryterium preferencji realizacji/współrealizacji projektu przez Lokalne Grupy Działania (LGD) lub organizacje pozarządowe” Wnioskodawca może uzyskać premię punktową w sytuacji zawarcia partnerstwa z LGD lub organizacją pozarządową. Spełnienie przez Wnioskodawcę kryterium premiującego nie jest obligatoryjne, natomiast może być kluczowe w sytuacji złożenia wniosków na kwotę większą niż alokacja przewidziana na nabór.</p> <p>Podczas oceny KOP nie bada powiązań między partnerami. Wnioskodawcy/Beneficjenci lub Partnerzy powinni wpisywać się w katalog podmiotów określony w kryterium formalnym nr 5 pn. Kryterium kwalifikowalności Wnioskodawcy/Beneficjenta i Partnera oraz Regulaminie wyboru projektów. Podczas oceny KOP nie bada powiązań między partnerami.</p> <p>Wnioskodawcy/Beneficjenci lub Partnerzy powinni wpisywać się w katalog podmiotów określony w kryterium formalnym nr 5 pn. Kryterium kwalifikowalności Wnioskodawcy/Beneficjenta i Partnera oraz Regulaminie wyboru projektów.</p> <p>Należy pamiętać, że zadania realizowane przez poszczególnych partnerów w ramach projektu partnerskiego nie mogą polegać na oferowaniu towarów, świadczeniu usług lub wykonywaniu robót budowlanych na rzecz pozostałych partnerów. Będzie to przedmiotem oceny KOP, jak i kontroli na etapie realizacji projektu.</p> <p>Wyboru partnerów należy dokonać przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu. Udział partnerów w projekcie partnerskim nie może polegać wyłącznie na wniesieniu do jego realizacji zasobów ludzkich, organizacyjnych, technicznych lub finansowych. Oznacza to, że partnerzy muszą faktycznie angażować się w realizację projektu.</p> <p>Szczegółowe informacje nt. realizacji projektów partnerskich znajdują Państwo w Rozdziale 6 Regulaminu wyboru projektów.</p>
4.	Forma wsparcia	Czy w ramach naboru można wnioskować o zakup działki zlokalizowanej przy lesie/ parku oraz zakup namiotu sferycznego wraz z zapewnieniem wody i prądu. Celem zakupu działki oraz namiotu jest prowadzenie części zajęć w terenie- edukacji ekologicznej dla dzieci w wieku przedszkolnym, założenie ogródka, budowanie budek dla ptaków i owadów oraz bezpiecznych miejsc zimowania dla jeży. Placówka aktualnie mieści się w centrum dużego osiedla, natomiast chciałaby poszerzyć swoją działalność o edukację outdoorową.	<p>Zgodnie z zapisami Regulaminu naboru można finansować w projekcie wydatki inwestycyjne w ramach mechanizmu finansowania krzyżowego (cross-financing). Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu.</p> <p>Co do zasady istnieje możliwość sfinansowania ww wydatków - oczywiście jeżeli zostanie wykazany we wniosku ich bezpośredni związek z projektem (powiązanie z zakresem merytorycznym projektu) oraz logiczne uzupełnienie działań (głównych zadań). Zasadność ponoszenia wydatku, o którym mowa w pytaniu, będzie oceniona przez KOP.</p> <p>Należy jednak pamiętać, że celem projektów powinien być wzrost wiedzy/ kompetencji uczestników (czyli inwestycja powinna być skierowana do osoby). Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy, a nie budować go poprzez inwestycje infrastrukturalne.</p>

5.	Wniosek o dofinansowanie projektu	<p>Czy w przypadku podmiotu prywatnego: fundacji należy załączyć zał. 8 dotyczący dyskryminujących aktów prawa miejscowego?</p> <p>Czy załącznik ten należy dołączyć w przypadku bycia jst i jednostką podległą?</p> <p>Czy w przypadku braku załącznika należało będzie uzupełnić ten załącznik na etapie oceny formalnej?</p>	<p>Nie należy.</p> <p>Tak, zarówno jeśli JST lub jednostka jej podległa (tj. podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny) jest Wnioskodawcą, jak i Partnerem we wniosku. Zgodnie z kryterium: <i>Spełnienie kryterium będzie weryfikowane zarówno wobec Wnioskodawcy, jak i każdej wchodzącej w skład partnerstwa JST lub podmiotu przez nią kontrolowanego lub od niej zależnego.</i></p> <p>Tak, jednak nie na etapie oceny formalnej a na etapie negocjacji, który następuje po zakończeniu oceny formalnej i merytorycznej wniosku. W przypadku stwierdzenia braku wymaganego załącznika podczas oceny formalnej Wnioskodawca zostanie wezwany na etapie negocjacji do jego przesłania. Brak poprawy w tym zakresie będzie skutkować odrzuceniem wniosku, tak jak wskazano w opisie kryterium formalnego nr 6: <i>Niespełnienie kryterium po wezwaniu do poprawy/uzupełnienia na etapie negocjacji skutkuje negatywną oceną projektu.</i></p>
6.	Diagnoza potrzeb	<p>Czy na etapie przygotowywania wniosku wymagane jest przeprowadzenie diagnozy potrzeb? Z Regulaminu nie wynika taki obowiązek, jednak w załączniku przedstawiającym kryteria wyboru występują zapisy dotyczące diagnozy.</p>	<p>W dokumentacji naborowej nie ma wymogu sporządzania odrębnego dokumentu w postaci Diagnozy potrzeb.</p> <p>Ocena spełnienia kryterium merytorycznego nr 8 pn. „Kryterium godności projektu z celami szczegółowymi FEDS 2021-2027, celowości projektu i osiągnięcia rezultatów” polega też na weryfikacji uzasadnienia potrzeby realizacji poszczególnych zadań zaplanowanych w ramach projektu i ich powiązania ze zdiagnozowanym problemem. Przedstawiony we wniosku opis będzie oceniany również pod kątem aktualności danych stanowiących podstawę do określenia potrzeb.</p>

7.	Forma wsparcia	<p>Czy w ramach naboru możliwe jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie placu zabaw związanego z ekologią (np. z elementami edukacji ekologicznej); - utworzenie ścieżki edukacji ekologicznej; - organizowanie wyjazdów edukacyjnych np. do CEEiK "Salamandra" w Myśluborzu, Sudeckiej Zagrody Edukacyjnej, Karkonoskiego Parku Narodowego itp.; - zakup sprzętu do monitoringu jakości powietrza; - zakup zbiorników na wody opadowe (np. deszczówkę). 	<p>Celem naboru dla działania Działania 8.1 Dostęp do edukacji jest w szczególności zaznajomienie dzieci z lokalną przyrodą (lasami, rzekami, polami, parkami), co przełoży się w przyszłości na działania niosące realną zmianę w ich najbliższym otoczeniu. Premiujemy działania w terenie połączone z pracą projektową, co nauczy dzieci jak należy działać, aby rozwiązać problem ekologiczny.</p> <p>Należy pamiętać, że głównym celem środków z EFS+ nie jest inwestycja w infrastrukturę, tylko w ludzi. Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy, a nie budować go poprzez inwestycje infrastrukturalne.</p> <p>Ustosunkowując się bezpośrednio do wskazanych wydatków, w ocenie ION wyjazdy edukacyjne są możliwe. Możliwe i racjonalne jest też tworzenie ogródków ekologicznych przy istniejącej infrastrukturze/ placach zabaw (np. przedszkolnej/ szkolnej), ale nie zakupu całej instalacji na placu zabaw.</p> <p>Za odbiegający od celów projektu należy uznać zakup sprzętu do monitoringu jakości powietrza, ponieważ dzieci nie będą nabywać kwalifikacji związanych z jego obsługą. Dzieci powinny pozyskać wiedzę, że takie narzędzia istnieją, co monitorują i gdzie mogą pozyskać wiarygodne informacje o zbieranych przez nie danych (a tym samym zrozumieć co zebrane informacje oznaczają dla nich samych).</p> <p>W ocenie ION tworzenie nowych ścieżek edukacji ekologicznej nie jest wydatkiem niezbędnym, bo nie jest to celem projektu. Dzieci powinny skorzystać z istniejących w ich okolicy ścieżek.</p> <p>Nie możemy ustosunkować się do zakupu zbiornika na wody opadowe, ponieważ nie wiadomo na czym konkretnie ma polegać projekt i jakie zadania mają być związane z tym zakupem.</p> <p>KOP na etapie oceny wniosku zweryfikują czy zakres działań wskazany przez Wwnioskodawcę jest zgodny z celami wskazanymi w FEDS 2021-2027, weryfikacji podlega m.in. trafność doboru celu głównego projektu oraz opis, w jaki sposób projekt przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego FEDS 2021-2027, w tym spójność celu z pozostałą treścią wniosku o dofinansowanie.</p>
8.	Wkład własny	<p>Czy wkład własny w ramach projektu FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna może być pokryty z kosztów pośrednich? Tj. z wynagrodzeń pracowników zaangażowanych w projekt?</p>	<p>Tak, wkład własny do projektu może być wniesiony w ramach kosztów pośrednich. Wkład własny wnoszony w ramach kosztów pośrednich stanowi zawsze wkład pieniężny.</p> <p>Ponieważ w pytaniu nie podano, do jakich zadań w projekcie zostaną zaangażowani pracownicy, to należy pamiętać, że katalog kosztów pośrednich jest katalogiem zamkniętym i tylko wydatki wymienione w katalogu (rozdz. 13 Regulaminu wyboru projektów) są kwalifikowalne. W kosztach pośrednich nie należy ujmować żadnych wydatków ponoszonych w związku z działaniami merytorycznymi projektu. Jeśli ww. pracownicy mieliby zostać zaangażowani do zajęć merytorycznych w projekcie, należy ich wynagrodzenie ująć w kosztach bezpośrednich.</p>

9.	MRU	<p>W Regulaminie konkursu wskazano: „Koszty pośrednie projektu rozliczane są wyłącznie z wykorzystaniem stawki ryczałtowej, tj. stanowią 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie z pomniejszeniem kosztu mechanizmu racjonalnych usprawnień”. Proszę o wyjaśnienie czym są koszty mechanizmu racjonalnych usprawnień? Jakiemu limitowi podlegają? Będę wdzięczna za wskazanie konkretnego przykładu.</p>	<p>Mechanizm racjonalnych usprawnień (MRU) - to możliwość sfinansowania specyficznych działań dostosowawczych, uruchamianych wraz z pojawieniem się w projektach, realizowanych w ramach polityki spójności, osoby z niepełnosprawnością (w charakterze uczestnika/uczestniczki lub personelu projektu). Racjonalne usprawnienie oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku. Informacje na temat zasad i wysokości ponoszonych kosztów zostały opisane w Regulaminie str. 40.</p> <p>Należy zauważyć, że mechanizm racjonalnych usprawnień (MRU) może wystąpić dopiero na etapie REALIZACJI projektu. Dlatego do prawidłowego wyliczenia poziomu kosztów pośrednich na etapie aplikowania informacja o pomniejszeniu z tytułu MRU nie ma znaczenia. W niniejszym naborze koszty pośrednie występują zawsze na poziomie 25% kosztów bezpośrednich.</p>
10.	Limity	<p>Czy w ramach działania FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna można zakupować wyposażenie np. laptopy, próbki i odczynniki do zajęć, sprzęt dydaktyczny? Jeżeli tak – czy obowiązuje limit na tego typu wydatki?</p>	<p>Tak, w projektach w ramach ww. naboru jest możliwość zakupu wyposażenia np. laptopów, próbek i odczynników do zajęć, sprzętu dydaktycznego, o ile jest to niezbędne do realizacji projektu. Wyposażenie nie powinno stanowić jednak celu projektu, w naborze nie dopuszczono takiego typu wsparcia. Celem projektów składanych w tym naborze powinien być wzrost wiedzy/ kompetencji uczestników (czyli inwestycja powinna być skierowana do osoby). Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy (np. zużywalne w ramach zajęć dla dzieci próbki, odczynniki, materiały dydaktyczne), a nie budować go poprzez inwestycje infrastrukturalne oraz doposażenia sprzętowe.</p> <p>ION nie określiła limitów procentowych przeznaczonych na zakupy wyposażenia czy inwestycje, z wyjątkiem limitu na wydatki objęte cross-financjowaniem, który nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu. Należy pamiętać, że każdy, zaplanowany w projekcie wydatek powinien być niezbędny i racjonalny, a jego kwalifikowalność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniona przez Komisję Oceny Projektów.</p>
11.	Wskaźniki	<p>W odniesieniu do podziału uczestników działania na płeć nie jest to możliwe do ustalenia na etapie składania wniosku. Czy w związku z tym, zgodnie z zasadą równości płci możemy we wskaźniku wykazać proporcję 50/50 kobiet i mężczyzn?</p>	<p>Wartości wskaźników powinny być podane w podziale na płeć i wynikać np. ze specyfiki wsparcia, obszaru tematycznego interwencji czy zasięgu terytorialnego projektu. Wykazanie uczestników w równej proporcji kobiet i mężczyzn nie jest spełnieniem zasady równości kobiet i mężczyzn. Zasada równości kobiet i mężczyzn nie polega na objęciu wsparciem 50% kobiet i 50% mężczyzn, ale na odwzorowaniu istniejących proporcji płci w danym obszarze lub zwiększeniu we wsparciu udziału grupy niedoreprezentowanej. Jeżeli na etapie składania wniosku mimo wszystko nie ma możliwości podania wskaźnika/wskaźników z podziałem na płeć, istnieje możliwość wskazania wartości ogółem. Może to jednak spowodować brak przyznania punktu za spełnienie standardu minimum w pytaniu nr 4. Więcej na temat spełnienia zasady równości szans kobiet i mężczyzn można przeczytać w załączniku nr 1 do Wytucznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027. W uzasadnionych przypadkach, wartości wskaźników mogą ulec zmianie na etapie rozliczania wniosku o płatność.</p>

12.	Cross-financing	<p>Planujemy w ramach projektu zbudować zieloną klasę, gdzie dzieci będą odbywać zajęcia w ramach przyrody, biologii i ogólnie pojętej edukacji ekologicznej. Palujemy wyposażyć ją w drewniane ławki i stoliki. Zielona klasa wymaga wybudowania stałego zadaszenia (wiaty), czy zakup mebli oraz zadaszenie będzie stanowiło cross financing?</p> <p>Zgodnie z zapisami Regulaminu naboru można finansować w projekcie wydatki inwestycyjne w ramach mechanizmu finansowania krzyżowego (cross-financing). Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu.</p>	<p>W ocenie IZ budowa stałego zadaszenia (wiaty) może być zrealizowana w ramach cross-financingu. Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu. Wydatek taki musi być powiązany z celami projektu i niezbędny do ich osiągnięcia, co należy wykazać we wniosku. Zasadność poniesienia takiego wydatku będzie przedmiotem oceny projektu. Natomiast w przypadku zakupu mebli są one możliwe do sfinansowania, ale będą stanowiły wydatek w ramach cross-financingu jedynie wówczas, gdy żaden z trzech poniższych warunków nie zostanie spełniony:</p> <ul style="list-style-type: none"> zakupy zostaną zamortyzowane w całości w okresie realizacji projektu oraz zostaną spełnione warunki dla amortyzacji określone w podrozdziale 3.7 „Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027” lub zostanie przez Państwa udowodnione, że zakup będzie najbardziej opłacalną opcją, tj. wymaga mniejszych nakładów finansowych niż inne opcje, np. najem lub leasing, ale jednocześnie jest odpowiedni do osiągnięcia celu Państwa projektu lub zakupy są konieczne dla osiągnięcia celów projektu (np. doposażenie pracowni naukowych).
13.	Forma wsparcia	<p>Czy w przypadku, gdy zajęcia organizowane będą w siedzibie Łukasiewicz – PORT oraz w jej zielonej okolicy (okoliczne lasy, parki) to czy wówczas za kwalifikowalne można uznać koszty transportu uczniów z innych gmin do Wrocławia (w tym ubezpieczenie, paliwo, wynajem autobusu wraz z kierowcą)?</p> <p>Transport szkołom w założeniu planowanego projektu zapewniłby właśnie Wnioskodawca Łukasiewicz – PORT.</p>	<p>W opinii IZ możliwe jest pokrycie kosztów związanych z organizacją transportu dzieci – uczestników projektu na zajęcia i z powrotem, pod warunkiem, że działania te są elementem kompleksowego wsparcia i są niezbędne dla osiągnięcia celów projektu. Każdy zaplanowany w projekcie wydatek powinien być niezbędny i racjonalny, a jego kwalifikowalność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniona przez KOP.</p>
14.	Kryteria	<p>Czy jeżeli projekt realizowany będzie przez Łukasiewicz – PORT, który ma siedzibę we Wrocławiu (powiat miasto Wrocław), ale grupami docelowymi mają być również uczniowie z gmin ościennych (zatem spoza powiatu miasto Wrocław), to czy wówczas projekt nie otrzyma punktów w ramach „Kryterium realizacji projektu w środowisku lokalnym”? Gdyż np. dla uczniów z Gminy Miękinia powiat miasto Wrocław nie jest środowiskiem lokalnym.</p>	<p>W opisanym w pytaniu przypadku premia punktowa za spełnienie kryterium premiującego nr 6 pn. Kryterium realizacji projektu w środowisku lokalnym nie przysługuje. Zgodnie z definicją kryterium: Kryterium ma na celu skupienie aktywnych działań na terenie, w którym uczestnicy projektu funkcjonują na co dzień, zachęcenie ich do podejmowania praktycznych działań na rzecz ochrony przyrody w najbliższym środowisku oraz poznanie przez nich lokalnego ekosystemu.</p>
15.	Wkład własny	<p>Zgodnie z Regulaminem konkursu FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna w projekcie nie może występować pomoc publiczna/pomoc de minimis.</p> <p>Czy w związku z tym oznacza to, że żadne zajęcia/szkolenia/wycieczki nie mogą odbywać się odpłatnie?</p>	<p>ION dopuszcza możliwość pobierania opłat od rodziców dzieci/uczestników projektu z tytułu ponoszenia części opłat za wycieczkę edukacyjną, np. wyżywienie podczas całonocnej wycieczki czy zakup materiałów niezbędnych do zajęć. Wówczas koszty te powinny stanowić wkład własny pieniężny Wnioskodawcy. Informacja o zaplanowaniu pobierania opłat, w tym informacja o wysokości pobieranych opłat, powinna być zawarta w treści wniosku o dofinansowanie. Natomiast należy pamiętać, że możliwość wykorzystania opłat jako wkład własny do projektu, nie może ograniczać udziału w projekcie grupom docelowym wspieranym w ramach projektu.</p>

16.	Uczestnicy/forma wsparcia	<p>W regulaminie wyboru projektów FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna jest poniższy zapis odnośnie uczestników projektu: Wsparcie udzielane w projekcie kierowane jest do: dzieci w wieku przedszkolnym, w tym biorących udział w edukacji przedszkolnej, dzieci/uczniów szkół i placówek podstawowych, dzieci/uczniów szkół i placówek ponadpodstawowych, nauczycieli i kadry zarządzającej szkołą i placówką oświatową, mieszkańców województwa - rodziców dzieci i uczniów biorących udział w projekcie. Udział rodziców w projekcie ma charakter uzupełniający. Wnioskodawcą będzie placówka przedszkolna, do której uczęszcza aktualnie 20 dzieci. W projekcie planowane są zajęcia dla wszystkich 20-tu dzieci. Proszę o informację, czy wsparciem można objąć także dzieci spoza tej placówki przedszkolnej, które zamieszkują w bliskiej okolicy. Czy kwalifikowalne jest utworzenie ekolaboratorium w lokalu, który będzie wynajmowany poza obiektem przedszkolem?</p>	<p>Wsparciem mogą zostać objęte dzieci spoza placówki przedszkola. Celem naboru dla Działania 8.1 Dostęp do edukacji jest w szczególności zaznajomienie dzieci z lokalną przyrodą (lasami, rzekami, polami, parkami), co przełoży się w przyszłości na działania niosące realną zmianę w ich najbliższym otoczeniu. Należy pamiętać, że głównym celem środków z EFS+ nie jest inwestycja w infrastrukturę, tylko w ludzi. Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy. <u>W ocenie ION tworzenie ekolaboratorium znacząco odbiega od celów projektu, gdyż intencją ION było wyjście dzieci poza sale lekcyjne i nauka postaw proekologicznych w środowisku naturalnym, w którym żyją na co dzień.</u> Niemniej, istnieje możliwość sfinansowania ww. wydatków - oczywiście jeżeli zostanie wykazany we wniosku ich bezpośredni związek z projektem (powiązanie z zakresem merytorycznym projektu) oraz logiczne uzupełnienie działań (głównych zadań). Zasadność każdego poniesionego w projekcie wydatku, będzie oceniona przez KOP. Jeżeli Wnioskodawca zamierza utworzyć ekolaboratorium w lokalu wynajmowanym, będzie musiał zapewnić jego funkcjonowanie na czas trwania projektu. Jeżeli wydatki ponoszone na ten cel stanowią cross-financing wówczas Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości, zgodnie z par. 22 wzoru umowy.</p>
17.	Forma wsparcia	<p>Czy nasza szkolna młodzież w ramach wyjazdu edukacyjnego podsumowującego warsztaty o tematyce "czystości wód" może wyjechać do Hydropolis we Wrocławiu? Nasza gmina znajduje się około 80km od Wrocławia.</p>	<p>Tak. Co do zasady projekty w zakresie edukacji ekologicznej powinny zapoznawać uczestników z lokalnymi ekosystemami, natomiast nie można pominąć faktu, że takie miejsce jak Hydropolis we Wrocławiu jest unikatowym miejscem wiedzy o wodzie, więc wycieczki do niego mogą stanowić wydatek kwalifikowalny w projekcie.</p>
18.	Dokumentacja naborowa	<p>Jestem specjalistką ds. funduszy unijnych i krajowych w Fundacji Niezniszczalna Ukraina, która prowadzi placówki edukacyjne dla dzieci uchodźców z Ukrainy po całej Polsce. Razem z zespołem przejrzelśmy już regulamin oraz załączniki do wniosku, a jednak chciałabym zapytać co mogłoby być tutaj, jeżeli chodzi o nas, podchwytliwe w wypełnianiu wniosku, na co należałoby zwrócić uwagę w szczególności sposób? Oraz jak zostaną rozdysponowane 15 pkt, które dotyczą naszej dotychczasowej działalności i jak uzyskać minimum 9? Czy Wnioskodawca/ Beneficjent i partner/rzy (jeśli dotyczy) posiada/ją doświadczenie w dotychczasowej działalności, w tym w realizacji przedsięwzięć finansowanych ze środków UE i innych: • w obszarze, w którym udzielane będzie wsparcie przewidziane w ramach projektu, • na rzecz grupy docelowej, do której kierowane będzie wsparcie przewidziane w ramach projektu, • na określonym terytorium, którego dotyczyć będzie realizacja projektu?</p>	<p>Kwestie zawarte w dokumentacji naborowej i wymagające wyjaśnień są zamieszczane w tabeli z pytaniami od Wnioskodawców i odpowiedziami ION umieszczonej pod przedmiotowym naborem na stronie www, dlatego zachęcamy do śledzenia naszej strony. 16 maja br. organizujemy spotkanie informacyjne (online) poświęcone temu naborowi, do udziału w którym zapraszamy, aby lepiej zrozumieć wymagania naborowe. Kryteria wyboru projektów oraz wymóg spełnienia minimalnych wymagań dotyczy wszystkich wnioskodawców. Kryterium merytoryczne nr 13. Kryterium doświadczenia ocenia doświadczenie wnioskodawcy i/lub partnerów na różnych płaszczyznach (opisane doświadczenie pozwoli członkom Komisji Oceny Projektów zweryfikować m.in. czy Wnioskodawca/ Partner zna potrzeby grupy docelowej, realizował już działania z zakresu edukacji ekologicznej oraz czy zna teren, na którym zamierza realizować projekt (jego zasoby, ograniczenia, itd.).</p>

19.	Doposażenie/wyposażenie	<p>W ramach planowanego projektu dla 4 szkół podstawowych oraz kilku oddziałów przedszkolnych chcielibyśmy w ramach naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24 zorganizować szereg różnorodnych zajęć z nauk przyrodniczych pod kątem ekologii. Na potrzeby najbardziej wymagających zajęć, zwłaszcza dla klas 7-8 chcielibyśmy przygotować pracownie przyrodnicze w 4 szkołach. Tzn. odpowiednio zmodernizować sale wyposażając je w dygestoria (systemy wentylacyjne itd.), odpowiednie podłogi, stoły chemiczne itd. umożliwiając przeprowadzanie w nich zajęć doświadczalnych.</p> <p>Czy tego rodzaju koszty będą kwalifikowalne w ramach projektu?</p>	<p>Celem naboru dla Działania 8.1 Dostęp do edukacji jest w szczególności zaznajomienie dzieci z lokalną przyrodą (lasami, rzekami, polami, parkami), co przełoży się w przyszłości na działania niosące realną zmianę w ich najbliższym otoczeniu. Premiowane są działania w terenie połączone z pracą projektową, co nauczy dzieci jak należy działać, aby rozwiązać problem ekologiczny. Należy pamiętać, że głównym celem środków z EFS+ nie jest inwestycja w infrastrukturę, tylko w ludzi. Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy.</p> <p>W ocenie ION modernizacja sal lekcyjnych i wyposażenie ich w stoły chemiczne czy dygestoria laboratoryjne znacząco odbiega od celów projektu, gdyż intencją ION było wyjście dzieci poza sale lekcyjne i nauka postaw proekologicznych w środowisku naturalnym, w którym żyją na co dzień. Niemniej jednak zasadność każdego poniesionego w projekcie wydatku będzie oceniona przez KOP.</p> <p>Podkreślić należy również, że koszty związane z modernizacją sal, jeżeli będą stanowiły roboty budowlane, będą możliwe do sfinansowania tylko w oparciu o finansowanie krzyżowe tj. cross-financing. Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu. Natomiast zakup wyposażenia (mebli, sprzętu) może być kwalifikowany w ramach EFS+ i nie wlicza się go do limitu cross-financingu, jeżeli zakupy spełniają którykolwiek z warunków wskazanych w Regulaminie (str. 32-33).</p>
20.	Forma wsparcia	<p>Czy w ramach projektu można zorganizować szkolny konkurs ekologiczny? Czy wydatek dotyczący nagród konkursowych będzie wydatkiem kwalifikowalnym?</p>	<p>W ocenie ION organizacja konkursu ekologicznego w szkole może być wydatkiem kwalifikowalnym. Jego zasadność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniona przez KOP.</p>
21.	Forma wsparcia	<p>Czy możliwy jest wyjazd do Hydropolis we Wrocławiu, jeśli szkoła oddalona jest ok. 100km od tego miejsca? Czy wyjazdy powinny być jedynie realizowane w środowisku lokalnym?</p>	<p>Tak. Co do zasady projekty w zakresie edukacji ekologicznej powinny zapoznawać uczestników z lokalnymi ekosystemami, natomiast nie można pominąć faktu, że takie miejsce jak Hydropolis we Wrocławiu jest unikatowym miejscem wiedzy o wodzie, więc wycieczki do niego mogą stanowić wydatek kwalifikowalny w projekcie.</p>

22.	Doposażenie/wyposażenie	<p>Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-035/23 (Edukacja przedszkolna - Projekt 1) w ramach którego jednym z zadań była Adaptacja pomieszczeń. W ramach naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24 (Edukacja Ekologiczna - Projekt 2) Wnioskodawca również planuje prace adaptacyjne pomieszczeń do realizacji zajęć i warsztatów przyrodniczych w tej samej placówce. Nie mniej jednak zakres prac adaptacyjnych nie pokrywa się z tymi w Projekcie 1, nie mniej jednak prace mają być wykonane w tych samych pomieszczeniach. Zaplanowane prace w Projekcie 2 nie były uwzględnione w Projekcie 1.</p> <p>1. Czy w ramach naboru możliwe jest w ogóle zaplanowanie prac adaptacyjnych w przedszkolu do realizacji zajęć przyrodniczych?</p> <p>2. Czy w przypadku opisanej wyżej sytuacji nie zajdzie podwójne finansowanie i adaptacja tych samych pomieszczeń pomimo, iż nie pokrywania się ich zakres w obu projektach jest możliwa? Wnioskodawca ma wątpliwości czy w ogóle może przeprowadzić w tym samym budynku adaptację pomieszczeń jeśli ma również zaplanowane zadanie na adaptację pomieszczeń w ramach projektu dotyczącego edukacji przedszkolnej. Ponadto prosimy o informacje czy IZ publikuje często zadawane pytania i odpowiedzi do tego naboru, jeśli tak prosimy o informację gdzie są publikowane.</p>	<p>Celem naboru dla Działania 8.1 Dostęp do edukacji jest w szczególności zaznajomienie dzieci z lokalną przyrodą (lasami, rzekami, polami, parkami), co przełoży się w przyszłości na działania niosące realną zmianę w ich najbliższym otoczeniu. Premiowane są działania w terenie połączone z pracą projektową, co nauczy dzieci jak należy działać, aby rozwiązać problem ekologiczny. Należy pamiętać, że głównym celem środków z EFS+ nie jest inwestycja w infrastrukturę, tylko w ludzi. Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy. Adaptacja sal w przedszkolu znacząco odbiega od celów projektu, gdyż intencją ION było wyjście dzieci poza sale lekcyjne i nauka postaw proekologicznych w środowisku naturalnym, w którym żyją na co dzień. Niemniej jednak zasadność każdego poniesionego w projekcie wydatku będzie oceniona przez KOP.</p> <p>Należy również podkreślić, że w każdym przypadku przy realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE, obowiązuje zakaz podwójnego finansowania. To po stronie wnioskodawcy będzie leżało udowodnienie, że jeżeli ewentualnie wskazane przez Panią koszty uznane zostaną za zasadne, nie występuje podwójne finansowanie.</p> <p>Jeżeli chodzi o często zadawane pytania to tabela z pytaniami od Wnioskodawców i odpowiedziami ION umieszczona jest pod przedmiotowym naborem na stronie www: https://funduszeuedolnoslaskie.pl/nabory/6112-nabor-konkurencyjny-nr-feds0801-iz00-09224-edukacja-ekologiczna#toc-pytania-i-odpowiedzi.</p>
23.	Doposażenie/wyposażenie	<p>Czy koszty zakupu szklarni i warsztaty dla dzieci z sadzenia warzyw mogą być kwalifikowalne? zakup szklarni jest niezbędny aby takie warsztaty przeprowadzić. Czy koszty zakupu skrzynek warzywnych i podobnych środków trwałych są możliwe?</p>	<p>Celem naboru dla Działania 8.1 Dostęp do edukacji jest w szczególności zaznajomienie dzieci z lokalną przyrodą (lasami, rzekami, polami, parkami), co przełoży się w przyszłości na działania niosące realną zmianę w ich najbliższym otoczeniu. Premiowane są działania w terenie połączone z pracą projektową, co nauczy dzieci jak należy działać, aby rozwiązać problem ekologiczny. Możliwe i racjonalne jest też tworzenie ogródków ekologicznych przy istniejącej infrastrukturze (np. przedszkolnej/ szkolnej) wraz z zakupem niezbędnego sprzętu. Wątpliwości budzi zakup szklarni, dlatego nie można jednoznacznie ustosunkować się do wskazanych przez Panią zakupów bez znajomości projektu. KOP na etapie oceny wniosku zweryfikują czy zakres działań wskazany przez Wnioskodawcę jest zgodny z celami wskazanymi w FEDS 2021-2027, weryfikacji podlega m.in. trafność doboru celu głównego projektu oraz opis, w jaki sposób projekt przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego FEDS 2021-2027, w tym spójność celu z pozostałą treścią wniosku o dofinansowanie. Dodatkowo proszę pamiętać, że zakup i montaż szklarni jest wydatkiem inwestycyjnym, więc podlega finansowaniu w ramach cross-financingu. Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu. Ponadto wydatek objęty zasadą cross-financingu należy przestrzegać zasad określonych dla EFRR, w szczególności zasady zachowania trwałości inwestycji opisanej szczegółowo w „Wytocznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027” oraz umowie o dofinansowanie projektu.</p>
24.	Wkład własny	<p>Czy wkład własny może być w formie niepieniężnej?</p>	<p>Tak. Zgodnie z zapisami Regulaminu wyboru projektów, to Państwo określają formę wniesienia wkładu własnego (pieniężny lub niepieniężny).</p>

25.	Wnioskodawca/ Beneficjent/ Partner	Czy wnioskodawcą może być publiczne przedszkole specjalne. W katalogu wnioskodawców znajdują się przedszkola, nie ma też w nim żadnych wyłączeń. W regulaminie w dalszej części jest jedynie zapis, że projektu nie mogą realizować szkoły specjalne, MOS-y, MOW-y, SOW-y, SOSW-y czy ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze.	20 maja 2024 r. zmieniono Regulamin wyboru projektów dla naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24, gdzie doprecyzowano, że zajęcia z edukacji ekologicznej mogą być kierowane do dzieci uczęszczających do przedszkoli specjalnych lub oddziałów specjalnych w ogólnodostępnych przedszkolach, szkół specjalnych lub oddziałów specjalnych w ogólnodostępnych szkołach, MOS, MOW, SOW, SOSW czy ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych. Natomiast projekty złożone w odpowiedzi na powyższy nabór nie mogą być realizowane przez wyżej wymienione placówki (nie mogą być Wnioskodawcami, partnerami, realizatorami działań).
26.	Doposażenie/wyposażenie	W standardach wymieniono przykładowe działania do realizacji w środowisku lokalnym, są wśród nich wymienione np. sadzenie drzew, zakładanie mikroskwerów, wysp filtrujących wodę w małych zbiornikach wodnych. Czy tego typu działania lub podobne (np. założenie mikro zbiornika retencyjnego, sadzawki) będą traktowane jak cross-financing szczególnie w kontekście zapisu z wytycznych: „których wynik staje się częścią nieruchomości i które zostają trwale przyłączone do nieruchomości”? Np., czy należy uznać, że zasadzone drzewo/krzew, staje się częścią nieruchomości i zostaje trwale przyłączone do nieruchomości?	Podkreślić należy, że wskazane w Standardach przykładowe działania do realizacji w środowisku lokalnym stanowią jedynie przykłady, a zasadność realizacji wskazanego przez Wnioskodawcę działania oraz kwalifikowalność wydatków, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniona przez KOP. Budzi wątpliwość budowa samego zbiornika retencyjnego czy sadzawki, ponieważ celem naboru dla Działania 8.1 Dostęp do edukacji jest w szczególności zaznajomienie dzieci z lokalną przyrodą (lasami, rzekami, polami, parkami), co przełoży się w przyszłości na działania niosące realną zmianę w ich najbliższym otoczeniu. Premiowane są działania w terenie połączone z pracą projektową, co nauczy dzieci jak należy działać, aby rozwiązać problem ekologiczny. Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy, a nie budować go poprzez inwestycje infrastrukturalne. Ponadto w przypadku wskazanych przez Panią wydatków trzeba podkreślić, że Cross-financing w projektach EFS+ dotyczy wyłącznie trzech grup wydatków: a) zakupu gruntu i nieruchomości, b) zakupu infrastruktury - rozumianej jako budowa nowej infrastruktury oraz wykonywanie wszelkich prac w ramach istniejącej infrastruktury, których wynik staje się częścią nieruchomości i które zostają trwale przyłączone do nieruchomości, w szczególności adaptacja oraz prace remontowe związane z dostosowaniem nieruchomości lub pomieszczeń do nowej funkcji (np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku, renowacja budynku lub pomieszczeń, prace adaptacyjne w budynku lub pomieszczeniach. Do limitu cross-financingu nie jest wliczany koszt wynajmu, dzierżawy, czy leasingu infrastruktury. Takie wydatki mogą być kwalifikowalne w ramach EFS+, czyli poza cross-financingiem; c) zakupu mebli, sprzętu i pojazdów. O ile budowa zbiornika retencyjnego czy sadzawki (jeżeli są trwale przytwierdzone do podłoża) należy traktować jako cross-financing, to już zakup sadzonek drzew czy krzewów nie wpisuje się ww. definicje.
27.	Koszty pośrednie	Czy w projekcie na kwotę 861 000,00 zł koszty pośrednie rozliczne są ryczałtowo?	Zgodnie z Regulaminem wyboru projektów dla naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24 koszty pośrednie projektu rozliczane są wyłącznie z wykorzystaniem stawki ryczałtowej, tj. stanowią 25% kosztów bezpośrednich. Wyliczając koszty pośrednie należy pamiętać o nieprzekroczeniu dopuszczalnej maksymalnej wartości projektu, tj. 861 860 PLN (200 000 EUR).

28.	Kryteria	Czy organizacja składająca wniosek może być partnerem w drugim projekcie na edukację ekologiczną ?	Tak, zgodnie z kryterium nr 1 formalnym specyficznym badane będzie czy Wnioskodawca/Beneficjent, Lider lub Partner występuje w maksymalnie dwóch projektach złożonych w danym naborze.
29.	Wkład własny	Czy wynajęcie sal przez szkołę na zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej dla uczniów może być wkładem finansowym w projekt ?	Wniesienie wkładu własnego w postaci wynajęcia sal na zajęcia dydaktyczne stanowi wkład własny niepieniężny. Należy także pamiętać o tym, że wniesienie wkładu własnego i jego kwalifikowalność zależy od tego w jakim budynku usytuowane są te sale. Mamy tu do czynienia z trzema przypadkami: 1. Wkład własny w postaci wynajęcia sal lekcyjnych na działania projektowe w budynku, gdzie wcześniej dokonano prac termomodernizacyjnych finansowanych z UE – dopuszczamy taki wkład. 2. Wkład własny w postaci wynajęcia sal lekcyjnych na działania projektowe, gdzie wcześniej wyposażono te sale w sprzęty/meble ze środków UE – nie dopuszczamy takiej możliwości. Natomiast w takiej sytuacji jako wkład własny Beneficjent może wykazać koszty dotyczące użytkowanie pomieszczeń, np. energia elektryczna, ciepła, Internet. 3. Wkład własny w postaci kosztu sal lekcyjnych na działania projektowe w budynku, który w całości został wybudowany/przebudowany ze środków UE – nie dopuszczamy takiej możliwości. Natomiast w takiej sytuacji jako wkład własny Beneficjent może wykazać koszty dotyczące użytkowanie pomieszczeń, np. energia elektryczna, ciepła, Internet.
30.	Zatrudnienie nauczycieli/nauczycielek	Czy nauczyciel może być zatrudniony w formie wolontariatu w ramach projektu poza godzinami pracy etatowej w szkole ? Np. jako wolontariusz będzie realizować działania z zakresu edukacji terenowej poza godzinami pracy szkoły.	Regulamin naboru nie określa formy zatrudniania osób realizujących zadania w projekcie. Zatrudnienie nauczycieli do projektu opiera się na regulacjach z zakresu prawa oświatowego.
31.	Wnioskodawca/Beneficjent/ Partner	Czy kryterium "Czy Wnioskodawca/Beneficjent, Lider lub Partner występuje w maksymalnie dwóch projektach złożonych w danym naborze?" dotyczy wszystkich podmiotów, które mogą wziąć udział w naborze, czy jedynie organów prowadzących? Czy uczelnia może wystąpić jako wnioskodawca/beneficjent, partner lub lider w większej ilości projektów aniżeli w dwóch?	Zgodnie z kryterium formalnym nr 5 pn. „Kryterium kwalifikowalności Wnioskodawcy/Beneficjenta i Partnera” i kryterium formalnym specyficznym nr 1 pn. „Kryterium liczby wniosków o dofinansowanie projektu” uczelnia może występować jako Wnioskodawca lub Partner w maksymalnie dwóch projektach. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia uczelni jako Wnioskodawcy lub Partnera w trzech lub więcej złożonych wnioskach w odpowiedzi na nabór, wszystkie wnioski zostaną odrzucone.
32.	Zatrudnienie nauczycieli/nauczycielek	Czy w naborze kwalifikowalne są koszty wynagrodzenia pracowników prowadzących zajęcia edukacyjne?	Tak. Proszę pamiętać, że w sytuacji chęci zatrudnienia do projektu nauczycieli obowiązują zasady ich zatrudniania określone w przepisach oświatowych. Pomocny może okazać się materiał, który został opracowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej wydany w styczniu 2024 r. pn. „Wyjaśnienia na temat zatrudniania nauczycieli i nauczycielek w projektach edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus”.

33.	Cross-financing	<p>Na czym polega cross-financing? Czy występuje on w sytuacji, gdy Wnioskodawca planuje zakupić środki trwałe o wartości powyżej 10 000 zł? Rozumiem, że zakup próbek, materiałów, odczynników, laptopów o wartości niższej niż 10 000 zł nie kwalifikuje się jako cross-financing?</p>	<p>Zgodnie z zapisami Regulaminu cross-financing w projektach EFS+ dotyczy wyłącznie trzech grup wydatków: A. zakupu gruntu i nieruchomości, B. zakupu infrastruktury - rozumianej jako budowa nowej infrastruktury oraz wykonywanie wszelkich prac w ramach istniejącej infrastruktury, których wynik staje się częścią nieruchomości i które zostają trwale przyłączone do nieruchomości, w szczególności adaptacja oraz prace remontowe związane z dostosowaniem nieruchomości lub pomieszczeń do nowej funkcji (np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku, renowacja budynku lub pomieszczeń, prace adaptacyjne w budynku lub pomieszczeniach. Do limitu cross-financingu nie jest wliczany koszt wynajmu, dzierżawy, czy leasingu infrastruktury. Takie wydatki mogą być kwalifikowalne w ramach EFS+, czyli poza cross-financingiem, C. zakupu mebli, sprzętu i pojazdów.</p> <p>W większości przypadków zakup mebli, sprzętu i pojazdów to wydatki poza cross-financingiem. Jeżeli będziecie chcieli Państwo traktować zakup mebli, sprzętu i pojazdów jako cross-financing, to żaden z trzech poniższych warunków takich zakupów nie może być spełniony:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakupy zostaną zamortyzowane w całości w okresie realizacji projektu oraz zostaną spełnione warunki dla amortyzacji określone w podrozdziale 3.7 „Wytucznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027”. Musicie Państwo wykazać, że dany zakup dotyczy kwoty, dla której dokonywana jest jednorazowa amortyzacja (obecnie zgodnie z przepisami jednorazowa amortyzacja środków trwałych dotyczy zakupu środków, których wartość początkowa jest równa lub niższa niż 10 000 PLN) lub, dla której zakup zostanie zamortyzowany w okresie realizacji projektu. Możecie Państwo dokonać jednorazowego odpisu amortyzacyjnego lub rozłożyć odpisy amortyzacyjne zgodnie ze stawkami amortyzacyjnymi określonymi w przepisach krajowych (o ile zakupy w całości zostaną zamortyzowane do daty zakończenia projektu). Najczęściej występującym przykładem środka trwałego, który jest amortyzowany w okresie realizacji projektu jest sprzęt komputerowy, lub • zostanie przez Państwa udowodnione, że zakup będzie najbardziej opłacalną opcją, tj. wymaga mniejszych nakładów finansowych niż inne opcje, np. najem lub leasing, ale jednocześnie jest odpowiedni do osiągnięcia celu Państwa projektu. W takim przypadku powinniście Państwo ocenić trwałość i możliwość dalszego korzystania z danego przedmiotu po zakończeniu projektu. Przy porównywaniu kosztów finansowych związanych z różnymi opcjami, ocena powinna opierać się na przedmiotach o podobnych cechach. Uzasadnienie zakupu jako najbardziej opłacalnej opcji powinno wynikać z zatwierzonego wniosku, lub • zakupy są konieczne dla osiągnięcia celów projektu (np. wyposażenie pracowni naukowych). Uzasadnienie konieczności tych zakupów powinno wynikać z zatwierzonego wniosku (za niezasadny uznamy zakup sprzętu dokonanego w celu wspomagania procesu wdrażania projektu, np. zakup komputerów na potrzeby szkolenia osób bezrobotnych). Podsumowując, jeżeli zakupy spełniają którykolwiek z wyżej wymienionych warunków, to zakup mebli, sprzętu i pojazdów może być kwalifikowalny w ramach EFS+ i nie wlicza się do limitu cross-financingu. Natomiast zakup mebli, sprzętu i pojazdów niespełniający żadnego z ww. warunków stanowi cross-financing. W związku z powyższym przy planowaniu wydatków w tym zakresie prosimy o dokładne uzasadnienie wydatku uwzględniając wskazane warunki. Dodatkowo przypominam, że w projekcie można finansować wydatki w ramach cross-financingu, a wartość tych wydatków nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu. Co do zasady istnieje możliwość sfinansowania próbek, materiałów, odczynników, laptopów, jeżeli zostanie wykazany we wniosku ich bezpośredni związek z projektem (powiązanie z zakresem merytorycznym projektu) oraz logiczne uzupełnienie działań (głównych zadań). Zasadność ponoszenia wydatku, o którym mowa w pytaniu, będzie oceniona przez KOP.
34.	Kategoria interwencji	<p>W konkursie FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna, jako zakres interwencji możliwy jest do wyboru kod: 148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury) 149. Wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury)</p> <p>Jeżeli uczestnikami planowanych przez Łukasiewicz – PORT działań edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej będą zarówno podopieczni przedszkoli, jak i uczniowie szkół podstawowych oraz średnich to który zakres interwencji powinniśmy wybrać? Czy ten, który stanowi większy koszt w projekcie?</p>	<p>Zgodnie z Regulaminem wyboru projektów, Wnioskodawca wybiera kategorię interwencji, której wydatki zaplanowane w budżecie projektu stanowią wydatki dominujące.</p>

35.	Wniosek o dofinansowanie projektu	Czy do umotywowania kosztów w projekcie w opisie uzasadnienia wydatku powinniśmy wskazać, np. linki ze stron internetowych z kwotami?	Koszty bezpośrednie w projekcie zgodnie z Regulaminem wyboru projektów rozliczane są za pomocą kwot ryczałtowych. Zgodnie z zapisami „Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w systemie SOWA EFS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (dla naborów ogłaszanych przez IZ FEDS)”, s. 52 w przypadku kwot ryczałtowych należy uzasadnić wysokość każdego wydatku z osobna, który będzie rozliczany kwotą ryczałtową. Uzasadnienie powinno dotyczyć nie tylko zasadności niezbędności poniesienia danego wydatku, ale również sposobu ustalenia jego wartości (należy wyraźnie wskazać, z czego wynika ostateczna wartość kwoty ryczałtowej i na jakiej podstawie została potwierdzona jej racjonalność i efektywność). W związku z tym jednym ze sposobów ustalenia wartości wydatków mogą być linki ze stron internetowych z kwotami.
36.	Wnioskodawca/ Beneficjent/ Partner	Zwracam się z prośbą o informację, czy Związek Międzygminny (w rozumieniu Ustawy o samorządzie gminnym) może być wnioskodawcą w ramach naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Priorytetu 8 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku, Działania 8.1 Dostęp do edukacji. W tym konkretnym przypadku chodzi o nabór nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24 – edukacja ekologiczna	Związek międzygminny może brać udział w naborze nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24. Przy składaniu wniosku o dofinansowanie projektu należy, w przypadku stowarzyszeń i związków JST, wybrać kategorię ogólną "Administracja publiczna", a następnie szczegółową "Jednostki Samorządu Terytorialnego".